Dinas a Sir Abertawe

Cofnodion Cyfarfod y Panel Ymchwiliad Craffu – Yr Amgylchedd Naturiol

Ystafell Bwyllgor 1 - Canolfan Ddinesig, Abertawe

Dydd Mercher, 29 Awst 2018 am 2.00 pm

Yn Bresennol: Y Cynghorydd P K Jones (Cadeirydd) oedd yn llywyddu

Y Cynghorydd(wyr)	**Y Cynghorydd(wyr)**	**Y Cynghorydd(wyr)**
E W Fitzgerald	L S Gibbard	P R Hood-Williams
Y V Jardine	J W Jones	I E Mann
S Pritchard	M Thomas	

Aelodau Cyfetholedig(wyr)	**Aelodau Cyfetholedig(wyr)**	**Aelodau Cyfetholedig(wyr)**

Mynychwyr eraill

Swyddog(ion)

Geoff Bacon	Pennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol
Deb Hill	Arweinydd y Tîm Cadwraeth Natur
Bethan Hopkins	Swyddog Craffu
Paul Meller	Rheolwr Cynllunio Strategol ac Amgylchedd Naturiol
Nigel Williams	Pennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau Adeiladau Corfforaethol
Tim Orrell	Swyddog Cysylltiadau Cefn Gwlad
Penny Gruffydd	Swyddog Polisi Cynaliadwyedd
Siôn Brackenbury	Swyddog Coed Cymru
Judith Oakley	Ecolegydd Cynllunio

1 **Ymddiheuriadau am absenoldeb**

- Dim

2 **Datgeliadau o fuddiannau personol a rhagfarnol.**

- Dim

3 **Nodiadau**

- Cymeradwywyd

4 **Cwestiynau gan y Cyhoedd**

- Dim

5 Sesiwn Holi ac Ateb - Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol a'r Gwasanaethau Adeiladau Corfforaethol

- Amlinellwyd nod ac amcanion yr ymchwiliad
- Trosolwg byr o'r cyfarfod gyda'r adran cynllunio
  Pennaeth y Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol – Sesiwn Holi ac Ateb
- Bydd achlysuron pan na fydd tir yn cael ei waredu oherwydd rhesymau ecolegol
- Yn unol â diwydrwydd dyladwy, cynhelir arolygon ecolegol ar y tir yn y lle cyntaf a bydd hyn yn sefydlu pa mor werthfawr yw'r tir ac a ddylid ei gadw
- Caiff y tir ei ychwanegu at y rhestr gwaredu ar ôl ymgymryd â'r broses hon yn unig
- Rhoddir gwerth i dir mewn modd gwahanol gan ddibynnu ar a yw'r tir hwnnw ar werth neu i'w brydlesu
- Ni roddir Gorchmynion Amddiffyn Coed ar dir y cyngor fel arfer
- Ystyrir ffactorau amgylcheddol ac yna datblygir amcangyfrif ariannol gan y tîm
- Mae gwrthdaro uniongyrchol rhwng mwyafu incwm a materion amgylcheddol ac mae hwn yn fater sylfaenol
- Bydd polisi yn penderfynu ar y gwrthdaro hwn a daw canlyniadau drwy gyd-drafod
- Bydd unrhyw gyfyngiad statudol yn diystyru unrhyw bolisi gan y cyngor
- Gall dadleuon godi oherwydd lliniaru amgylcheddol
- Nid oes llawer o gyswllt ag asiantaethau allanol megis CNC oni bai fod hyn yn angenrheidiol. Yn gyffredinol, cyfeirir unrhyw faterion i'r Tîm Cadwraeth Natur
- Weithiau, ymgymerir ag arolygon ecolegol allanol ar safleoedd posib ond mae'n rhaid gwrthbwyso cost ymgymryd â'r ymchwiliadau hyn yn erbyn unrhyw incwm – mae'n rhaid i hyn fod yn ddichonadwy'n ariannol
- Mae gwaith sy'n ymddangos â mwy o bwyslais ar ecosystemau a manteision tir megis lliniaru llifogydd a charbon – mae hwn yn golygu y gallai tir fod yn fwy gwerthfawr nac y meddyliom yn y lle cyntaf
- A allai incwm tymor hir fod yn ddichonadwy yn hytrach na gwerthu asedau a chadw un swm o arian o'r tir yn unig
- Rhennir y data a'r arolygon allanol a wneir â'r adran ecoleg
- Mae argaeledd y tir y gellir ei ddatblygu'n fach iawn – ni fydd y rhan fwyaf o'r tir yn Abertawe byth yn cael ei ddatblygu
- Byddai creu incwm o ddarn o dir yn dda ond mae angen staff i'w reoli ac nid oes gan adrannau'r adnoddau
- Mae angen rhywun i reoli tir sydd â phrosiectau creu incwm ac mae'n rhaid cael ymagwedd gydlynol ar gyfer yr holl dir
- Nid yw'r Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol yn rheoli unrhyw orfodaeth ar y tir. Mae gorfodaeth yn cael ei monitro'n unig drwy adrannau eraill megis cynllunio (os yw'n amodol ar gynllunio) a gorfodaeth ecolegol arall
- Mae pobl yn barod i fentro derbyn cosb ariannol am ddifrodi tir a rhywogaethau os bydd yn gwneud elw/sicrhau datblygiad tir
- Nid oes adnoddau digonol ar gyfer gorfodi cyfreithlon

- Mae gan gynghorwyr lleol rôl fawr i'w chwarae wrth adrodd am faterion sy'n gofyn am orfodaeth oherwydd, os bydd digon o gyhoeddusrwydd, dylai hyn atal pobl rhag gwneud hyn
- Mae'n bosib y bydd swm o arian ychwanegol (adfachu arian) os bydd datblygwr yn ehangu'r safle a roddwyd iddo ac yn adeiladu mwy o eiddo gan wneud y tir yn fwy gwerthfawr yn dilyn hynny
- Ydy'r broses cyn ymgeisio'n yn addas at y diben? Gan ystyried cysylltedd a materion amgylcheddol eraill – efallai y bydd yn bosib gwella'r broses hon
- Mae'n rhaid cynnwys y bobl gywir yn gynnar yn y broses i sicrhau bod pawb yn cael eu cynnwys yn y broses yn gywir
- Gallai fod yn bosib ailfuddsoddi yn y tir sydd â gwerth (y tir a nodwyd i'w werthu) a chreu incwm tymor hir ohono
- Mae problemau adnoddau gyda phob tîm o ran rheoli problemau a chreu cyfleoedd
- Mae hyrwyddo a rheoli tir yn costio llawer o arian ac mae hyn yn berthnasol i ben arall nodau'r gwasanaeth – cynyddu incwm uniongyrchol

<u>Gwasanaethau Adeiladau Corfforaethol</u>

- Mae'r tîm yn cysylltu â Chadwraeth Natur lle bo angen
- Nid oes rheolwr adeilad/safle sy'n gallu mynd o'r tu arall i gyfreithiau a chysylltu ag ecolegwyr mewn perthynas ag ystlumod pan fydd angen
- Mae'r tîm yn awyddus i ailgylchu a chynnal yr amgylchedd naturiol
- Mae'r prentisiaid (yn benodol) yn achub y blaen wrth ailgylchu ac ailddefnyddio ac maent yn chwilio am gyfleoedd i gynyddu'r buddion ar gyfer natur
- Hoffwn weld ymagwedd 'o'r pen i'r gwaelod' at fioamrywiaeth a sicrhau bod y neges yn rhaeadru drwy'r sefydliad yn yr un modd ag y mae negeseuon pwysig eraill wedi gwneud
- Hoffai'r gwasanaeth gynnal sgyrsiau â'r gweithlu ynghylch y materion a byddai'n croesawu hyfforddiant a gwybodaeth sy'n ei alluogi i gyfrannu at y mater
- Ymgymerir ag arolygon ecolegol ar sbardunau e.e. ni wneir gwaith ar y to'n flynyddol er enghraifft
- Hoffai pob rheolwr safle groesawu cyfleoedd i wella'r bywyd gwyllt ar eu safleoedd a gallai pob un dderbyn hyfforddiant/awgrymiadau da
- Nid oes diffyg awydd i gyfrannu at y mater pwysig hwn na sicrhau bod yr amgylchedd yn cael ei gynnal ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol
- Mae diffyg gorfodi ac atal unwaith eto'n fater mawr gan fod pobl yn gwybod nad oes effaith negyddol arnynt
- Byddai o fudd i ni be bai hwn yn amcan corfforaethol fel y gellir codi statws y mater a chryfhau'r neges drwy'r sefydliad

<u>Trafodaeth</u>

- Gall fod dryswch ynghylch pwy sy'n rheoli darnau o dir ar gyfer y cyhoedd ac yn fewnol
- Mae darn o waith yn cael ei lunio ar hyn o bryd i geisio gwneud hyn yn haws gan egluro cyfrifoldeb a rheolaeth y tir
- Nid oes diffyg ewyllys i barchu a chyfrannu at wella bioamrywiaeth
- Deillir llawer o'r cyfyngiadau o ddiffyg adnoddau
- Hefyd, mae enghreifftiau o lwyddiant a llawer o waith cadarnhaol

- Nid yw'r cyngor yn gallu rheoli'r holl safleoedd ac mae'n dibynnu ar aelodau wardiau a phreswylwyr i gysylltu â'r cyngor ynghylch unrhyw faterion maent wedi'u gweld
- Ystyried ychwanegu bioamrywiaeth fel amcan corfforaethol
- Mae angen ymgorffori materion bioamrywiaeth ac amgylcheddol ym mhob gwasanaeth a gweithiwr
- Gwneir hyn ar sail 'o'r pen i'r gwaelod' ac mae'n dechrau digwydd
- Mae'r mater yn derbyn cefnogaeth sylweddol gan y cyhoedd

Daeth y cyfarfod i ben am 3.40pm

Cadeirydd